

Agnieszka Zabielska
Michał Wizor

Realizacja przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego projektu pt. *Działania Antyterrorystyczne podczas Międzynarodowych Imprez Sportowych. Rola Narodowych Centrów Antyterrorystycznych*

I. Wstęp

Na podstawie podpisanej 2 czerwca 2010 r. przez Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego umowy ABW realizowała projekt pt. *Działania Antyterrorystyczne podczas Międzynarodowych Imprez Sportowych. Rola Narodowych Centrów Antyterrorystycznych*. Przedsięwzięcie to współfinansowane było przez Unię Europejską ze środków Komisji Europejskiej – Dyrekcji Generalnej Spraw Wewnętrznych, w ramach Programu Ramowego Unii Europejskiej na lata 2007 - 2013 *Bezpieczeństwo i ochrona wolności*, w ramach programu *Zapobieganie, Gotowość i Zarządzanie Skutkami Działań Terrorystycznych i innymi rodzajami ryzyka dla bezpieczeństwa w 2009* (CIPS 2009 II).

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego po raz pierwszy podjęła starania o przyznanie środków finansowych z funduszy unijnych na realizację swoich projektów. Wniosek Szefa ABW, złożony 1 września 2009 r. do Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa, uzyskał w konkursie największą liczbę punktów.

II. Podstawowe założenia projektu

Wśród podstawowych celów wyżej wymienionego projektu należą wymienić wspólne wypracowanie i wdrażanie procedur, instrukcji postępowania oraz trybu reagowania na sytuacje kryzysowe powodowane zamachem terrorystycznym, poprzez zwiększanie skuteczności podejmowanych działań oraz usprawnianie mechanizmów komunikacji wewnętrznej i międzyinstytucjonalnej w wymiarze krajowym i międzynarodowym. W zakres przedsięwzięć wyżej wymienionego projektu weszła analiza rozwiązań prawno-instytucjonalnych dotyczących procedur bezpieczeństwa, ewaluacja procedur, instrukcji postępowania oraz trybu reagowania na zagrożenia terrorystyczne, seminarium międzynarodowe i konferencja, a także ćwiczenia antyterrorystyczne zakładające wystąpienie zagrożenia podczas międzynarodowej masowej imprezy sportowej.

Uczestnikami ćwiczeń były służby i instytucje zaangażowane w ochronę antyterrorystyczną RP, instytucje ochrony porządku publicznego, służby miejskie oraz porządkowe. Pozwoliło to na realizację założeń scenariusza oraz na przećwiczenie procedur reagowania wszystkich uczestników systemu antyterrorystycznego.

W ćwiczenia zaangażowani byli również partnerzy zagraniczni, których obecność pozwoliła na wymianę doświadczeń. Szczególnie istotna była obecność służby niemieckiej i brytyjskiej, tj. służb państw w przeszłości zaangażowanych w organizację międzynarodowych imprez masowych, oraz obserwatora ćwiczeń – ukraińskiej SBU – służby kraju współorganizatora mistrzostw UEFA EURO 2012.

III. Realizacja projektu

Projekt realizowany był w trzech etapach:

1. *Etap pierwszy – międzynarodowe ćwiczenia antyterrorystyczne i seminarium*

W dniach 11 - 13 maja 2010 r. ABW zorganizowała w Warszawie międzynarodowe ćwiczenia antyterrorystyczne o kryptonimie *OFFSIDE 2010*. Ich uczestnikami oprócz ABW byli: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Biuro Ochrony Rządu oraz Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej. Ponadto w działaniach uczestniczyli: Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Urząd m.st. Warszawy, Warszawska Straż Miejska i Straż Ochrony Kolei. Partnerami zagranicznymi ćwiczeń byli: Urząd Ochrony Konstytucji (BfV, Niemcy), Rumuńska Służba Kontrwywiadu (SRI, Rumunia) i Departament Bezpieczeństwa Państwowego (VSD, Litwa). Do udziału w ćwiczeniach w roli obserwatorów zaproszeni zostali również przedstawiciele: Centralnej Dyrekcji Wywiadu Wewnętrznego (DCRI, Francja), Służby Bezpieczeństwa Ukrainy (SBU, Ukraina), FBI (USA), policji słowackiej, policji austriackiej i Europolu.

W trakcie seminarium został przedstawiony i omówiony plan dokonania ataku terrorystycznego podczas międzynarodowej imprezy sportowej oraz przeprowadzone zostały ćwiczenia. Następnie ćwiczenia te zostały podsumowane i zaprezentowano wstępne wnioski z ich przebiegu.

Wnioski z ćwiczeń

Podstawowym założeniem przyjętym przez organizatorów projektu było sprawdzenie w praktyce funkcjonowania obiegu informacji między podmiotami systemu antyterrorystycznego RP. Weryfikacji poddane zostały procedury działania w sytuacji zagrożenia terrorystycznego oraz praktyczny wymiar współpracy w ramach utworzonego sztabu kryzysowego.

Realizacja ćwiczenia *OFFSIDE 2010* i określone na ich podstawie słabe i silne strony koordynacji ochrony antyterrorystycznej w Polsce stanowiły podstawę do sformułowania szeregu wniosków.

Za podstawowy warunek skutecznego obiegu informacji uznano konieczność precyzyjnego zdefiniowania zadań oraz weryfikację procedur współdziałania operacyjno-rozpoznawczego. Optymalizacja podziału kompetencji oraz sprawnie funkcjonujące procedury pozwalają bowiem na skrócenie i przyspieszenie procesu decyzyjnego, umożliwiając dopasowanie działań do dynamiki zdarzeń.

W przypadku organizacji sztabu terenowego oraz podejmowania działań na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, elementem niezbędnym jest zintegrowanie dowodzenia oraz jasne określenie zakresu kompetencji służb i instytucji operujących w danym miejscu. Pozwoli to uniknąć zarówno dublowania się kompetencji i realizowanych czynności, jak i tworzenia „białych plam odpowiedzialności” (*responsibility gaps*), kiedy to dany obszar nie zostaje zabezpieczony przez żadną z zaangażowanych służb.

Aby osiągnąć optymalny poziom skoordynowania działań oraz zapewnić prawidłowy stopień poinformowania zaangażowanych podmiotów, niezbędnym jest wypra-

cowanie w najbliższej przyszłości jednolitego systemu łączności, kompatybilnego dla wszystkich uczestników systemu antyterrorystycznego w Polsce. W szczególności dotyczy to ujednoczenia i zintegrowania środków łączności opartych na technologiach analogowych i cyfrowych, które w chwili obecnej wzajemnie nie współpracują. Powyższe zagadnienie dotyczy zarówno służb porządku publicznego, jak i służb specjalnych.

Wnioski płynące ze zrealizowanych ćwiczeń oraz dobre praktyki, z racji profilu przeprowadzonych działań oraz wysokiego stopnia realizmu scenariusza, posłużą do podniesienia poziomu bezpieczeństwa w trakcie polskiej prezydencji w Unii Europejskiej w 2011 r. oraz podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

2. Etap drugi – seminaria regionalne

Istotnym elementem projektu, mającym na celu rozpowszechnienie doświadczeń zdobytych podczas ćwiczeń *OFFSIDE 2010*, był cykl seminariów regionalnych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania kryzysowego przeznaczonych dla przedstawicieli administracji publicznej w miastach-gospodarzach turnieju EURO 2012. Odbyły się one przy współudziale Urzędów Wojewódzkich, które logistycznie wsparły to przedsięwzięcie.

Seminaria odbyły się w marcu we Wrocławiu, w Gdańsku, Poznaniu i w Warszawie. Łącznie uczestniczyło w nich ok. 400 przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej, służb specjalnych i służb ochrony porządku publicznego. Wystąpiło ok. 50 prelegentów – specjalistów i ekspertów z zakresu bezpieczeństwa imprez masowych, bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania kryzysowego. Przedsięwzięcie spotkało się z dużym zainteresowaniem mediów. W organizowanych podczas seminariów briefingach wzięło udział łącznie 75 przedstawicieli lokalnej prasy i rozgłośni radiowych.

W zamierzeniu realizatorów projektu wiedza zdobyta w toku współpracy służb i instytucji i zweryfikowana w praktyce podczas ćwiczeń stanowi podstawę skutecznej prewencji antyterrorystycznej. Wnioski płynące z przedsięwzięcia są istotne, w szczególności w kontekście zbliżającej się bezprecedensowej w skali kraju imprezy masowej, jaką będzie EURO 2012. Narzędziem służącym propagowaniu tej wiedzy, zdobytych doświadczeń, rekomendacji i dobrych praktyk stały się seminaria regionalne.

W zakres prezentowanych podczas seminariów treści weszły podstawowe informacje dotyczące struktury polskiego systemu ochrony antyterrorystycznej, zarówno na poziomie decyzyjnym, wykonawczym, jak i koordynacyjnym, realizowanym przez CAT ABW. Innym zagadnieniem poruszonym podczas seminariów było omówienie aktualnego stanu zagrożeń terrorystycznych w RP, ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnego ryzyka związanego z terroryzmem wymierzonym w imprezy masowe. Jednocześnie wiele miejsca poświęcono przybliżeniu zasad funkcjonowania procedur przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym w ramach innych podmiotów, m.in. Straży Granicznej, Policji czy Straży Ochrony Kolei. Osobną kwestią stanowiącą ważny składnik prezentowanej podczas spotkań wiedzy, były zagadnienia związane z ochroną infrastruktury krytycznej oraz szeroko pojętym zarządzaniem kryzysowym, w tym uwzględniającym aspekty ochrony ludności podczas masowych imprez sportowych.

Wśród najczęściej wymienianych przez uczestników seminariów wniosków była konieczność stworzenia platformy wymiany informacji z przedstawicielami podmio-

tów i instytucji uczestniczących w systemie antyterrorystycznej ochrony RP na szczeblu terenowym. Ponadto uczestnicy zwracali uwagę na możliwość wykorzystania CAT ABW w działaniach związanych z zagrożeniem terrorystycznym na poziomie zarówno krajowym, jak i lokalnym. Szeroko dyskutowanym zagadnieniem była również potrzeba wypracowania polityki informacyjnej oraz kontaktów ze społeczeństwem.

3. *Etap trzeci – międzynarodowa konferencja*

Elementem systematyzującym i upubliczniającym całość zdobytych doświadczeń i informacji, a zarazem podsumowaniem unijnego projektu, była międzynarodowa konferencja, która odbyła się w dniach 25 - 26 maja 2011 r. Było to oficjalne spotkanie przedstawicieli polskich służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny z partnerami zagranicznymi z Europejskiego Urzędu Policji (EUROPOL-u) Litwy, Rumunii, Niemiec, Ukrainy, Węgier i Grecji.

Zorganizowanie konferencji w kilka miesięcy po przeprowadzeniu ćwiczeń *OFFSIDE 2010*, stanowiących główny element projektu, pozwoliła organizatorom i partnerom na kompleksowe i dogłębne przeanalizowanie dorobku informacyjnego powstałego w tym czasie. W rezultacie, spotkanie konferencyjne na szczeblu *heads of units* stało się formalną platformą, na której zaprezentowane zostały finalne efekty całości projektu.

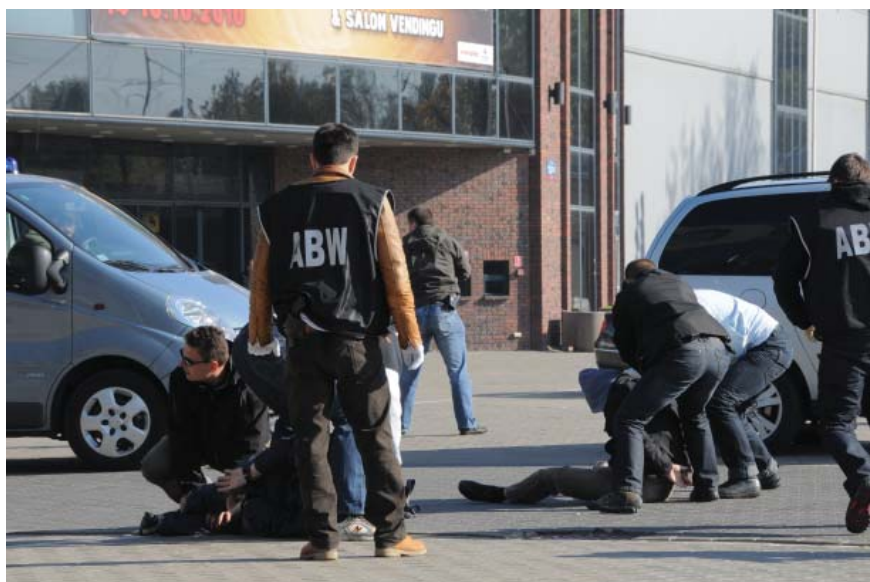
IV. Podsumowanie

Stojące przed Polską wyzwania najbliższych kilkunastu miesięcy, a przede wszystkim przewodnictwo naszego kraju w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 r. oraz Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, które zostaną zorganizowane latem 2012 r., stanowią ważny impuls do praktycznej weryfikacji i ewaluacji procedur współdziałania służb i instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie i zwalczanie terroryzmu. Realizowany przez ABW projekt unijny, w tym w szczególności ćwiczenia *OFFSIDE 2010* dowiodły, że głównym elementem skutecznego funkcjonowania systemu antyterrorystycznego jest efektywna współpraca wszystkich zaangażowanych podmiotów. Zastosowanie scenariusza ćwiczeń opartego na realnych założeniach, połączone z usystematyzowaniem pozyskanej wiedzy i doświadczeń, pozwoliło na wypracowanie katalogu wniosków i rekomendacji oraz na ich wdrożenie, które jest kolejnym etapem projektu przyczyniającym się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa naszego kraju.

Podkreślenia wymaga fakt, iż zrealizowane przez ABW przedsięwzięcie pozwoliło także na ukazanie silnych stron podmiotów zaangażowanych w działania antyterrorystyczne, takich jak wysoki poziom wykształcenia, umiejętność wdrażania różnorodnej i specjalistycznej wiedzy oraz duże zaangażowanie uczestników. Wykorzystanie tych cech wraz z ich wsparciem poprzez wprowadzenie wypracowanych rekomendacji pozwoli w sposób maksymalnie efektywny zmierzyć się ze stojącymi przed naszym krajem wyzwaniami.

Zdj. 1. Funkcjonariusze ABW podczas ćwiczeń *OFFSIDE 2010*.

Zdj. 2. Funkcjonariusze ABW podczas ćwiczeń *OFFSIDE 2010*.

Zdj. 3. Mazowiecki Urząd Wojewódzki – Warszawa, 29.03.2011 r. Seminarium poświęcone projektowi ABW pt. *Działania antyterrorystyczne podczas międzynarodowych imprez sportowych. Rola Narodowych Centrów Antyterrorystycznych.*

Konferencja prasowa Z-cy Szefa ABW plk. Pawła Białka.

Zdj. 4. Konferencja międzynarodowa pt. *Działania antyterrorystyczne podczas międzynarodowych imprez sportowych. Rola Narodowych Centrów Antyterrorystycznych.* Warszawa, 25 - 26.05.2011 r.

Przemawia Szef ABW gen. bryg. Krzysztof Bondaryk.